

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobkyně: **A. M., ev. č. X**
st. přísl. X
bytem v ČR: X
zastoupena advokátem JUDr. Petrem Navrátillem
se sídlem Joštova 4, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 3. 2023, č. j. OAM-100/ZA-ZA06-ZA10-OA-2013,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Žalobkyně se domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný rozhodl, že podle § 17 odst. 1 písm. b) a § 17

odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se azyl odnímá a mezinárodní ochrana se podle § 12, § 13, § 14a a § 14b zákona o azylu neuděluje.

2. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že dne 18. 1. 2022 žalovaný obdržel informace z Velvyslanectví České republiky v Jerevanu svědčící o tom, že se žalobkyně nachází na území Arménie. Konkrétně byl žalovanému doručen záznam z pohovoru a z doplňujícího telefonického pohovoru s žadatelem o schengenské vízum, A. D., synem žalobkyně. Podle jeho vyjádření se celá rodina vrátila do Arménie v lednu 2021. Všichni kromě jeho bratra S. D. tam od té doby trvale pobývají. Do ČR se už nevrátili. Rodiče nikam nevycestovali, od ledna 2021 se nacházejí pouze v Arménii. B. S. občas cestuje do ČR, protože tady podniká. Na základě těchto informací žalovaný zahájil řízení odnětí azylu.
3. V průběhu řízení žalovaný komunikoval s právním zástupcem žalobkyně. Ten uváděl, že žalobkyně je v Arménii a aktuálně se nemůže vrátit do ČR, aby absolvovala pohovor, z důvodu zhoršení zdravotního stavu jejího manžela a také komplikací v letecké dopravě způsobené rozpoutáním války na Ukrajině. Ve svých podáních její právní zástupce uváděl, že dne 8. 2. 2022 byl manžel žalobkyně přijat na infekční kliniku nemocnice v Jerevanu z důvodu vážného průběhu onemocnění Covid-19. To doložil i lékařskou zprávou, ze které plynulo, že dne 14. 2. 2022 byl propuštěn.
4. Na další výzvu žalovaného právní zástupce žalobkyně dne 12. 5. 2022 sdělil, že žalobkyně i s manželem se nachází na adrese G., X. Ze zdravotních důvodů ale manžel žalobkyně nemůže cestovat. Po prodělání těžkého průběhu onemocnění Covid-19 se u něj rozvinula vážná srdeční arytmie, která jej bezprostředně ohrožuje na životě. Je pod stálým lékařským dohledem, probíhá u něj sledování prostřednictvím kardiometru, které během cca měsíce rozhodne o jeho dalším režimu, eventuálně operativním zákroku. Na uvedené adrese žalobkyně bydlí i se svým manželem. Pečuje o ně syn S. D., který je však trvale usazen v ČR, a proto musí cestovat mezi Arménií a ČR. Po dobu jeho přechodné nepřítomnosti u rodičů v Arménii jejich syn zajišťuje péči o ně prostřednictvím jím najaté a placené ošetrovatelky. Žalobkyně původně odcestovala v roce 2021 do Arménie z důvodu úmrtí jejího švagra, aby se zúčastnila tradičních smutečních obřadů a projednání dědického řízení. Lékařské zprávy, které by potvrzovaly zdravotní komplikace manžela žalobkyně, doloženy nebyly.
5. Dne 12. 1. 2023 zaslal žalovaný právnímu zástupci další výzvu ke sdělení aktuálních informací týkajících se místa pobytu žalobkyně. Na tuto žádost však žalovaný neobdržel žádnou odpověď. Dne 9. 3. 2023 zaslal žalovaný právnímu zástupci vyrozumění o možnosti seznámit se s podklady rozhodnutí. Této možnosti právní zástupce nevyužil a k úkonu se nedostavil.
6. V napadeném rozhodnutí pak žalovaný konstatoval, že tím, že se žalobkyně od ledna 2021 trvale nachází v Arménii, kam dobrovolně odcestovala, naplnila důvod pro odnětí azylu podle § 17 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Zároveň naplnila i důvod podle § 17 odst. 4 zákona o azylu, neboť zanikly důvody, pro které žalobkyni byl humanitární azyl v roce 2013 původně udělen. Bylo to jednak z důvodu jejího špatného zdravotního stavu a nedostatečné úrovně lékařské péče poskytované v místě jejího bydliště (ve městě G.) vzhledem k jejím potížím, a zároveň proto, že na území Arménie nebyl žádný rodinný příslušník, který by o žalobkyni mohl pečovat. V době vydání rozhodnutí o udělení azylu

žalobkyně trpěla pokročilou artrózou kolenního kloubu s výhledem operačního řešení (zvažována osteotomie a korekce osy končetiny nebo totální endoprotéza), její hybnost byla výrazně omezena. V dané době byla u žalobkyně nutná péče ze strany jiné osoby. Jak ale vyplývá z výše uvedených skutečností, stav žalobkyně se musel od roku 2013 výrazně zlepšit, vzhledem k tomu, že byla schopna absolvovat cestu do Arménie. Pokud by měla stále problémy s klouby a byla omezena na hybnosti, jistě by tuto cestu podniknout nemohla. V Arménii se pak žalobkyně nachází už více než dva roky (konkrétně od ledna 2021). Zároveň z vyjádření právního zástupce nevyplývá, že by se nacházela ve špatném zdravotním stavu či že by vyžadovala nějakou speciální péči, která by jí nemohla být v Arménii poskytnuta. Má tam rovněž zajištěno i odpovídající sociální zázemí a péči. Buďto se o ni stará osobně syn S., nebo jím zajištěná pečovatelka. Ze zjištěných skutečností tak zcela jednoznačně vyplývá, že žalobkyně může svůj aktuální zdravotní stav řešit i v Arménii. Její pobyt již není nutně vázán na území ČR. Ze zjištěných skutečností nevyplývá, že by léčba ve vlasti nějak negativně ovlivňovala její zdravotní stav či že by byl dokonce ohrožen její život či základní životní funkce. Rovněž životní podmínky žalobkyně nejsou v současné době zcela jistě nepříznivé, ve vlasti má zajištěno soukromé ubytování i péči o svoji osobu (buď ze strany syna, anebo ošetřovatelky). Adekvátní pomoc a péči tak žalobkyně získává i na území Arménie. Ani v tomto ohledu tedy není její pobyt nutně vázán na území ČR, jako tomu bylo v minulosti.

7. Ve zbytku rozhodnutí se žalovaný zabýval tím, zda žalobkyně nově nesplňuje podmínky pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany. Ty však neshledal.

II. Obsah žaloby

8. Žalobkyně prvně namítla, že jí nikdy nebylo doručeno oznámení o zahájení řízení o odnětí azylu. To podle ní způsobuje zmatečnost a nezákonnost celého řízení a napadeného rozhodnutí.
9. V průběhu řízení žalobkyně žalovaného informovala, že se nachází v Arménii. Dne 8. 2. 2022 tam byl její manžel přijat na infekční kliniku nemocnice v Jerevanu z důvodu vážného průběhu onemocnění COVID-19. To doložil lékařskou zprávou. Žalobkyně se proto nemohla vrátit do ČR, aby absolvovala pohovor. Žalovaného rovněž informovala o těžkostech v letecké dopravě vyvolaných válkou na Ukrajině. Přislíbila, že mu dá vědět, až se bude moci vrátit.
10. Prostřednictvím svého právního zástupce žalobkyně žalovanému dne 12. 5. 2022 sdělila, že se i s manželem pořád nacházejí v Arménii (ve městě G.) a její manžel ze zdravotních důvodů nemůže vycestovat. Žalobkyně také uvedla, že bydlí s manželem a pečuje o ně syn. Z důvodu zhoršení manželova zdravotního stavu v kombinaci s komplikacemi v leteckém provozu žalobkyně objektivně nemohla přicestovat do ČR. Žalovaný se však existenci těchto překážek vůbec nevěnoval.
11. Zásadním důvodem pro udělení humanitárního azylu v ČR žalobkyni byla skutečnost, že o ní a jejího manžela pečuje syn S. D., na jehož péči jsou oba závislí. Proto měl žalovaný v první řadě k věci vyslechnout právě syna žalobkyně, aby objasnil skutečný stav věci ohledně toho, zda o ně stále pečuje (a zda tedy trvá důvod pro udělení azylu), a jaké jsou podmínky jejich společného pobytu v Arménii, popř. návratu do ČR. Tím, že žalovaný syna žalobkyně nevyslechl, nezjistil řádně skutkový stav.

12. Řízení žalovaný vedl z vlastní iniciativy. Odpovědnost za řádné zjištění skutkového stavu proto ležela hlavně na něm. Měl zjišťovat nejenom okolnosti svědčící v neprospěch, ale také ty svědčící ve prospěch žalobkyně.

III. Vyjádření žalovaného

13. Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost žaloby a nesouhlasil s ní, neboť žaloba neprokazuje nezákonnost výroku napadeného rozhodnutí. Zrekapituloval průběh celého řízení o odnětí azyl, včetně obsahu jednotlivých podání právního zástupce žalobkyně. Zdůraznil, že kromě lékařské zprávy potvrzující nakažení jejího manžela nemocí Covid19, žalobkyně žádné další lékařské zprávy potvrzující její nemožnost cestovat nedoložila. Od května 2022 právní zástupce žalobkyně s žalovaným nekomunikoval a neposkytoval žádné nové informace. Žalovaný proto vycházel z jemu známých skutečností.
14. Žalobkyni byl humanitární azyl udělen z důvodu jejího špatného zdravotního stavu a nemožnosti její léčby na území Arménie, a to jednak pro nedostatečnou úroveň lékařské péče poskytované v místě jejího bydliště, a také z důvodu nepřítomnosti rodinných příslušníků na území Arménie, kteří by o ni mohli řádně pečovat. Je zřejmé, že to již neplatí. Žalobkyně je v Arménii již více než dva roky a není zřejmé, že by se nacházela ve špatném zdravotním stavu či že by vyžadovala nějakou speciální péči, která by jí nemohla být v Arménii poskytnuta. Má tam zázemí a je o ni pečováno. Není proto nutné, aby pobývala v ČR. Ze zjištěných skutečností má tak žalovaný za prokázané, že důvody, pro které byl žalobkyni udělen humanitární azyl, již zanikly.
15. Žalovaný nesouhlasí, že by měl povinnost předvolávat k výsledku syna žalobkyně. Žalobkyně jeho výslech během celého řízení nenavrhla. Její právní zástupce pak i přes opakované výzvy k aktuálnímu stavu žalobkyně přestal s žalovaným komunikovat. Nelze proto jeho neaktivitu přičítat k tíži žalovanému. Z průběhu řízení je zcela jasně patrné, že se žalovaný snažil zjistit skutečný stav věci, činil za tím účelem správné úkony a svá zjištění řádně odůvodnil. Žalobkyně dobrovolně vyhledala ochranu země původu, tj. Arménie, kde již více jak dva roky žije a zdravotní péče je jí tam poskytována. Není důvod se domnívat, že jí nebude poskytována i nadále. Byly proto naplněny podmínky pro odnětí azylu. Po zhodnocení dalších aspektů žalovaný nezjistil žádné důvody pro udělení jiné formy mezinárodní ochrany.

IV. Posouzení věci krajským soudem

16. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, jež žalobkyně uplatnila v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.
17. Napadené rozhodnutí obsahuje dva výroky: prvním z nich žalovaný žalobkyni odejmul azyl a druhým z nich rozhodl o neudělení dalších forem mezinárodní ochrany. Žaloba zjevně míří pouze vůči prvnímu z těchto výroků. Žalobkyně nenamítá, že by jí ve vlasti hrozilo pronásledování nebo vážná újma. Soud proto napadené rozhodnutí přezkoumal pouze v rozsahu výroku o odnětí azylu.
18. Žaloba **není důvodná**.
19. První námitka se týká procesního postupu žalovaného. Žalobkyně má za to, že žalovaný jí nikdy nedoručil vyrozumění o zahájení řízení. Ze správního spisu však plyne opak. Na

- č. l. 108-111 se nachází vyrozumění o zahájení řízení o odnětí azylu ze dne 19. 1. 2022 spolu s kopií záznamu z doplňujícího telefonického pohovoru k žádosti o krátkodobé vízum se synem žalobkyně, A. D. K těmto písemnostem je připojena podepsaná doručka ze dne 24. 1. 2022.
20. Další námitky již míří do samotného jádra věci. Podle žalobkyně nebyl naplněn důvod pro odnětí azylu. Ani s tím však soud nesouhlasí.
21. Žalovaný žalobkyni odejmul azyl ze dvou zákonných důvodů – podle § 17 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, dle kterého se azyl odejme, *jestliže azylant dobrovolně znovu využil ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště*; a dále podle § 17 odst. 4 zákona o azylu, dle kterého se humanitární azyl dále odejme, *zanikne-li důvod, pro který byl udělen, a nebude-li shledán jiný důvod hodný zvláštního zřetele pro jeho ponechání*.
22. Zatímco první odstavec § 17 upravuje důvody pro odnětí azylu uděleného z jakéhokoli důvodu, čtvrtý odstavec se týká pouze humanitárního azylu. Soud má ovšem za to, že ne všechny důvody upravené v prvním odstavci lze použít i ve vztahu k odnětí humanitárního azylu. Je totiž nutné respektovat odlišnou povahu azylu uděleného podle § 12, který poskytuje ochranu před pronásledováním, a humanitárního azylu uděleného podle § 14, který se naopak uděluje cizincům, u kterých by bylo nehumánní požadovat jejich návrat do země původu z jiných důvodů. Tyto důvody však nesouvisejí s nemožností země jejich původu poskytnout jim ochranu před jednáním státních orgánů, případně jiných osob.
23. Soud má proto jisté pochybnosti o aplikovatelnosti důvodu pro odejmutí azylu upraveného v § 17 odst. 1 písm. b) zákona o azylu na humanitární azyl. Toto ustanovení vychází z Úmluvy o právním postavení uprchlíků, (čl. 1 písm. C bod 1) stojí na předpokladu, že pokud azylant dobrovolně znovu využil ochrany země původu, již nemá odůvodněný strach z pronásledování, a tudíž již není důvod pro ponechání azylu. Azyl, resp. mezinárodní ochrana má subsidiární povahu a její instrumenty nastupují až ve chvíli, kdy selže ochrana, kterou má svým občanům poskytovat vlastní stát. Tento důvod bude typicky naplněn právě v případech, kdy azylant dobrovolně vycestuje do země původu. Humanitární azyl se ale naopak uděluje v situaci, kdy žadateli pronásledování nehrozí, ale je zde určitý důvod hodný zvláštního zřetele, pro který je žádoucí umožnit cizinci legální pobyt na území ČR. Proto vycestování cizince, kterému byl udělen humanitární azyl, do země původu, nemusí automaticky zakládat důvod pro jeho odnětí podle § 17 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Záležet bude na konkrétních okolnostech, pro které byl cizinci humanitární azyl udělen, případně také na důvodech, pro který vycestoval do země původu.
24. Žalobkyně nicméně tímto směrem žalobní argumentaci nevede. Soud se proto blíže nezabýval tím, zda žalovaný mohl žalobkyni odejmout azyl podle § 17 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Podstatné pro posouzení důvodnosti žaloby je, že soud v tomto případě shledal naplnění důvodu pro odnětí azylu podle § 17 odst. 4 zákona o azylu.
25. Při posuzování tohoto důvodu pro odnětí humanitárního azylu je nezbytné zaměřit se na důvody, pro které byl cizinci humanitární azyl původně udělen, a porovnat je s důvody, které později vedly k jeho odnětí. V případě žalobkyně byly důvodem pro udělení humanitárního azylu její zdravotní potíže a nedostatečná úroveň lékařské péče v Arménii ve spojení s tím, že v Arménii nebyl nikdo, kdo by se o ni postaral. Žalobkyně konkrétně

trpěla pokročilou artrózou kolenního kloub. Její hybnost byla výrazně omezena a nebylo možné vyloučit ani nutnost operačního řešení. V dané době žalobkyně vyžadovala péči jiné osoby.

26. Žalovaný má ovšem pravdu, že vzhledem k nově zjištěným skutečnostem lze dospět k závěru, že zanikl důvod, pro který byl žalobkyni humanitární azyl udělen. V době vydání rozhodnutí se žalobkyně již více než dva roky nacházela v Arménii. I pokud by byla pravda, co žalobkyně uváděla (ale v průběhu řízení ničím nedoložila), že původně tam vycestovala pouze za účelem účasti na pohřbu svého švagra, pobyt v délce více než dvou let již nelze považovat za krátkodobou návštěvu země původu. Bez ohledu na to, zda žalobkyni v návratu skutečně bránily objektivní překážky. Ty, na které v řízení poukazovala, se navíc týkaly primárně jejího manžela. To on měl zdravotní komplikace. Žalobkyně však žádný relevantní důvod, pro který by se nemohla do ČR vrátit ona sama, neuvedla,
27. Zároveň je zřejmé, že ani zdravotní problémy, které původně vedly k udělení humanitárního azylu žalobkyni, jí nijak nebránily v absolvování cesty do Arménie a následnému dlouhodobému pobytu. Neuváděla, že by během svého dvouletého pobytu v Arménii vyžadovala lékařskou péči, která jí nebyla poskytnuta. Ukázalo se také, že i když její syn S., který o žalobkyni dříve pečoval v ČR, často cestuje mezi Arménií a Českou republikou, je schopen péči o žalobkyni a jejího manžela v době své nepřítomnosti v Arménii zajistit jinak (prostřednictvím pečovatelky). Na území Arménie navíc žalobkyně má ještě druhého syna A. Žalobkyně neuváděla, proč by o ni případně nemohl pečovat mladší syn.
28. Žalobkyně má obecně pravdu v tom, že v řízení o odnětí azylu, které je zahajováno ex offo, leží důkazní břemeno ohledně prokázání zániku důvodů pro odnětí azylu na žalovaném. Žalovaný ovšem toto důkazní břemeno unesl. Dostatečně zdůvodnil, na základě jakých skutkových zjištění dospěl k závěru, že zanikl důvod, pro který žalobkyni v roce 2013 udělil humanitární azyl. Přestože se mu pro žalobkyninu dlouhodobou nepřítomnost v ČR nepovedlo provést s ní pohovor, měl k dispozici dostatek informací, aby řádně posoudil, zda důvody pro udělení humanitárního azylu trvají. V tomto případě nebylo nutné, aby si žalovaný předvolával k výslechu syna žalobkyně. V době udělení humanitárního azylu žalovaný vycházel z toho, že žalobkyně potřebuje péči jiné osoby a že zde kromě jejího staršího syna není jiná osoba, která by se o ni postarala. Z informací, které měl žalovaný k dispozici v nynějším řízení, ovšem bylo zřejmé, že péče o žalobkyni v Arménii je určitým způsobem zajištěna.
29. Kromě toho měla žalobkyně několik příležitostí, aby žalovaného v průběhu řízení informovala o tom, v jakém rozsahu o ni pečuje syn. Žalovaný sice nese důkazní břemeno, to však žalobkyni nezabývá povinností poskytovat žalovanému součinnost při opatrování podkladů rozhodnutí. Žalobkyně věděla o tom, že je s ní vedeno řízení o odnětí azylu. Věděla, z jakých důvodů žalovaný toto řízení zahájil. Po celou dobu řízení dokonce měla právní zastoupení. Bylo proto v jejím zájmu, aby žalovanému sdělila informace, které by dle ní žalovaný měl zohlednit a které by svědčily ve prospěch zachování humanitárního azylu. To však žalobkyně neudělala. A informace, kterými disponoval žalovaný, dostatečně dokládaly, že důvod pro udělení humanitárního azylu zanikl.
30. Žalovaný tedy rozhodl správně, pokud žalobkyni humanitární azyl odejmul. Žalovaný

řádně zjistil skutkový stav. Jeho rozhodnutí nelze označit za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jak žalobkyně stručně namítá v úvodu své žaloby. V odůvodnění rozhodnutí jsou uvedeny důvody výroku o odnětí humanitárního azylu, podklady pro jeho vydání, jakož i úvahy, kterými se žalovaný řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů. V ničem z toho nepochybil.

V. Závěr a náklady řízení

31. Soud tak neshledal žádný z uplatněných žalobních bodů důvodným a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti. Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.
32. Výroky II. a III. o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněny ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., když úspěšnému žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti a žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, pročež nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 27. září 2024

JUDr. Petr Polách v. r.
samosoudce